

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра ботаніки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи та рекрутації
Даврилюк С.В. *[підпис]*
«24» *лютого* 2015 р. *[підпис]*

ДЕКОРАТИВНІ РОСЛИНИ ФЛОРИ СВІТУ

РОБОЧА ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни підготовки магістра
спеціальності 8.04010201 «Біологія»

Луцьк – 2015

Робоча програма навчальної дисципліни «Декоративні рослини флори світу» для студентів спеціальністю «Біологія». – 30 серпня 2015 р. – 10 с.

Розробник: Коцун Л. О., кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки

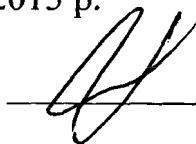
Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри ботаніки протокол № 2 від 31 серпня 2015 р.

Завідувач кафедри: (проф. Волгін С. О.)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною комісією біологічного факультету протокол № 1 від 9 вересня 2015 р.

Голова науково-методичної комісії факультету

(доц. Дмитроца О. Р.)

Робоча програма навчальної дисципліни

схвалена науково-методичною радою університету протокол № 2 від 21. 10 . 2015 р.

1.Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів: 4	0401 природничі науки	За вибором навчальна дисципліна
	8.04010201 «Біологія»	
Загальна кількість годин: 120	магістр	Рік підготовки: 6
		Семестр: 11
		Лекції: 18 год.
		Лабораторні: 8 год.
		Самостійна робота: 78 год.
		Консультації: 16 год.
		Форма контролю: екзамен – 11 семестр;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс „Декоративні рослини флори світу” вносить вагомий внесок у підготовку студентів магістрів біологічного факультету зі спеціальності 8.04010201 «біологія» до професійної діяльності.

Мета курсу: ознайомитись з видовим різноманіття та природними декоративними властивостями рослин флори світу.

Завдання: вивчити видове різноманіття рослин флори світу з декоративними властивостями, ознайомитись з їх біоекологічними особливостями, поширенням, способами розмноження та можливими способами використання в озелененні.

Вимоги до знань та вмінь.

Знати:

- історію введення декоративних рослин в культуру;
- історію розвитку декоративного садівництва в Україні;
- видове різноманіття декоративних рослин флори світу;
- класифікацію декоративних рослин по відношенню до екологічних факторів;
- загальні відомості про декоративні якості рослин, класифікацію рослин за їх природними декоративними властивостями;

- зміни декоративних якостей рослин протягом року та їх практичне використання;
- основні типи насаджень з участю декоративних рослин;
- принципи створення формових садів;
- особливості розмноження декоративних рослин;
- хвороби та шкідники декоративних рослин та заходи боротьби з ними.

Вміти:

- визначати таксономічну приналежність декоративних рослин;
- складати календарі цвітіння;
- підбирати рослини для різних композиційних поєднань;
- проводити догляд за насадженнями;
- оволодіти особливостями розмноження декоративних видів рослин та проводити різні види щеплень.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Видовий склад та біоекологічні особливості декоративних видів рослин

Тема 1. Предмет, завдання курсу, історія дослідження та впровадження в культуру декоративних рослин. Історія введення декоративних рослин в культуру озеленення. Значення декоративних рослин в житті людини. Роль рослин у покращенні мікроклімату в населених пунктах.

Історія розвитку декоративного садівництва в Україні. Сучасний стан декоративного садівництва в Україні, основні напрямки його розвитку.

Тема 2. Видове різноманіття декоративних рослин. Декоративні види рослин з відділів Bryophyta, Lycopodiophyta, Polypodiophyta, їх морфолого-анатомічні особливості будови, пристосування до умов існування поширення та найбільш поширені представники.

Декоративні види рослин з відділу Pinophyta, класів Cycadopsida, Ginkgopsida, Pinopsida (порядки Araucariales, Pinales, Cupressales, Taxales).

Декоративні види рослин з відділу Magnoliophyta, класу Magnoliopsida (порядки Magnoliales, Nymphaeales, Nelumbonales, Ranunculales, Paeoniales, Caryophyllales, Hamamelidales, Buxales, Fagales, Betulales, Juglandales, Ericales, Salicales, Begoniales, Capparales, Malvales, Urticales, Saxifragales, Rosales, Fabales, Sapindales, Rutales, Celastrales, Rhamnales, Elaeagnales, Vatales, Hydrangeales, Cornales, Dipsacales, Oleales, Boraginales, Lamiales, Campanulales, Asterales); з класу Liliopsida (порядки Liliales, Amaryllidales, Asparagales, Orchidales, Cyperales, Poales, Arecales), особливості їх морфолого-анатомічної будови, пристосування до умов існування, основні представники, їх поширення.

Тема 3. Біоекологічні особливості декоративних рослин. Основні відомості про декоративні рослини. Життєві форми декоративних рослин:

дерева, кущі, трави. Однорічні, дворічні, багаторічні трав'янисті рослини; поділ їх на красивоквітучі, декоративно листяні, сухоцвіти. Їх біологічні властивості та відношення до зовнішнього середовища. Класифікація рослин по відношенню до низьких температур. Поняття зимо- та морозостійкі. Класифікація декоративних рослин по відношенню до води, світла, ґрунту, повітря, вітру, тощо. Вплив рельєфу на умови існування та вирощування рослин.

Біотичні фактори. Антропогенні фактори. Вплив декоративних рослин на оточуюче середовище та умови життя та праці людини.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Природні декоративні властивості рослин, принципи створення композицій з ними

Тема 4. Природні декоративні властивості рослин. Величина рослин та форма їх крони. Класифікація деревних рослин за формою крони. Щільність крони. Декоративні властивості листків, їх будова, розміри та орнамент як елементи декоративності рослин. Прості, складні, черешкові, сидячі листки, системи жилкування, форма листової пластинки та їх країв, міжвузля, прилистники, фактура, листова мозаїка, забарвлення листа як декоративні якості рослин.

Декоративні властивості квіток. Суцвіття як елементи декоративності рослин. Строки та тривалість цвітіння декоративних рослин Форма, величина та будова квіток, їх забарвлення. Класифікація рослин за кольором віночка. Запах квіток, значення його в декоративному садівництві. Періоди та протяжність цвітіння, їх практичне значення.

Декоративні якості плодів. Розміри, форма, колір шишок і плодів як декоративні якості рослин. Зміна декоративності плодів у процесі досягання.

Декоративні якості стовбура дерев та кущів. Виткі рослини, їх біоекологічні особливості та значення для озеленення. Внутрішньовидова різноманітність рослин та її практичне значення.

Вічнозелені та листопадні рослини. Сади “безперервного” цвітіння

Тема 5. Принципи побудови композицій з участю декоративних рослин. Архітектурні композиції декоративних рослин. Основні елементи композицій зелених насаджень. Екологічна оцінка територій, типи експозицій. Влаштування квітників, декоративних газонів, кам'яних садів, живих загорож, вертикальне озеленення.

Особливості формових плодових садів, їх практичне значення. Кімнатні рослини, догляд за ними. Бонсай, підбір рослин, формування та догляд за ним. Агротехнічні прийоми їх вирощування. Архітектурні композиції декоративних рослин та принципи їх побудови. Приклади проектування композицій. Асортимент декоративних рослин та основні принципи його підбору.

Тема. 6. Розмноження декоративних рослин. Розмноження декоративних рослин. Вегетативне розмноження. Насіннєве розмноження. Визначення посівних якостей насіння. Особливості розмноження декоративних форм.

Хвороби та шкідники декоративних рослин. Хвороби неінфекційні, інфекційні, грибкові та бактеріальні. Шкідники рослин, що живуть у ґрунті. Шкідники, що пошкоджують надземні частини рослин. Профілактика та фітосанітарні заходи.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Лабор.	Конс.	Сам. роб.
Тема 1. Предмет, завдання та історія дослідження та впровадження в культуру декоративних рослин	8	2	-	2	6
Тема 2. Видове різноманіття декоративних рослин	32	6	2	4	18
Тема 3. Біоекологічні особливості декоративних рослин.	14	2	-	4	10
Тема 4. Природні властивості декоративні рослин	18	2	2	2	14
Тема 5. Принципи побудови композицій з участю декоративних рослин.	24	4	2	2	14
Тема 6. Розмноження декоративних рослин	24	2	2	2	16
Усього годин:	120	18	8	16	78

5. Теми лекційних занять

Тема 1. Предмет, завдання курсу, історія дослідження та впровадження в культуру декоративних рослин

1. Предмет і завдання курсу. Значення декоративних рослин в житті людини.
2. Роль рослин у покращенні мікроклімату в населених пунктах.
3. Історія дослідження та впровадження декоративних рослин в культуру

Тема 2. Видове різноманіття спорових та голонасінних декоративних рослин

1. Декоративні види рослин з відділів Bryophyta, Lycopodiophyta, Polypodiophyta
2. Декоративні види рослин з відділу Pinophyta

Тема 3-4. Видове різноманіття декоративних рослин з відділу Magnoliophyta

1. Декоративні види рослин з класу Magnoliopsida
2. Декоративні види рослин з класу Liliopsida

Тема 5. Біоекологічні особливості декоративних рослин.

1. Екологічна класифікація декоративних рослин.
2. Поняття зимо- та морозостійкості декоративних рослин.
3. Класифікація рослин по відношенню до низьких температур.
4. Вплив антропогенних факторів на декоративні рослини, їх класифікація.
5. Внутрішньовидова мінливість декоративних рослин.

Тема 6. Природні декоративні властивості рослин.

1. Декоративні властивості листків.
2. Декоративні властивості квіток.
3. Естетичність плодів і стовбура.

Тема 7-8. Принципи побудови композицій з участю декоративних рослин.

1. Основні типи насаджень
2. Принципи підбору декоративних рослин.
3. Вертикальне озеленення.
4. Кам'яні сади.

Тема 9. Розмноження декоративних рослин.

1. Типи розмноження декоративних рослин.
2. Вегетативне розмноження рослин: природне та штучне.
3. Розмноження декоративних форм деревних рослин.

6. Теми лабораторних занять

1. Декоративні види рослин своєї місцевості – 2 год.
2. Вивчення декоративних властивостей рослин – 2 год.
3. Внутрішньовидова різноманітність декоративних рослин – 2 год.
4. Вегетативне розмноження декоративних рослин – 2 год.

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія декоративного садівництва на Україні та світі	4
2	Інтродукція рослин. Методи успішності і прогнозу інтродукції рослин	
3	Систематичне положення декоративних рослин відділів Bryophyta, Lycopodiophyta, Polypodiophyta	2
4	Систематичне положення декоративних рослин з відділу Pinophyta	4
5	Систематичне положення декоративних рослин з відділу Magnoliopsida	8
6	Систематичне положення декоративних рослин з відділу Liliopsida	4
7	Групи декоративних рослин по відношенню до температури	4
8	Групи декоративних рослин по відношенню до вологи	4
9	Групи декоративних рослин по відношенню до ґрунту	2
10	Декоративні особливості рослин рослин: листки	6
11	Декоративні особливості рослин: плоди	2
12	Декоративні особливості рослин: квітки, суцвіття	6
13	Виткі рослини	4
14	Декоративні види рослин для кам'яного саду	6
15	Ґрунтопокривні рослини: біоекологічні особливості, видовий склад	4
16	Хвороби декоративних рослин	4
15	Шкідники декоративних рослин.	6
16	Особливості розмноження декоративних рослин	6
	Разом	78

6. Методи та форми навчання

Методи навчання:

- інформаційно-рецептивний (пояснення, лекційний метод);
- пояснювально-ілюстративний (метод ілюстрування, метод демонстрування);
- практичний (лабораторні роботи).

Види і форми контролю: проміжний контроль (контрольна робота у вигляді тестових завдань) та підсумковий контроль (проводиться в кінці вивчення курсу у формі екзамену).

Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен.

7. Питання для підсумкового контролю

1. Особливості поширення декоративних рослин
2. Сучасний стан декоративного садівництва в Україні
3. Значення декоративних рослин в житті людини
4. Декоративні види рослин з відділів Bryophyta, Lycopodiophyta, Polypodiophyta
5. Декоративні види рослин з відділу Pinophyta
6. Декоративні види рослин з відділу Magnoliopsida
7. Декоративні види рослин з відділу Liliopsida
8. Класифікація рослин за їх декоративними властивостями.
9. Класифікація рослин по відношенню до низьких температур.
10. Класифікація рослин по відношенню до основних екологічних факторів.
11. Фітонцидні властивості рослин, їх значення.
12. Класифікація деревних рослин за формою крони.
13. Декоративні властивості листків.
14. Декоративні властивості квіток.
15. Декоративні властивості плодів та стовбура.
16. Виткі рослини, їх різноманіття, біоекологічні особливості та значення.
17. Архітектурні композиції декоративних рослин.
18. Основні елементи композицій зелених насаджень.
19. Екологічна оцінка території, типи композицій.
20. Монокультурні сади.
21. Формовий сад.
22. Бонсай, особливості влаштування, підбір рослин та догляд за ними.
23. Підбір рослин для формового саду
24. Догляд за рослинами формового саду
25. Вегетативне розмноження декоративних рослин.
26. Насіннєве розмноження декоративних рослин
27. Основні принципи та біологічні основи обрізування деревних рослин.
28. Основні вимоги до формування асортименту декоративних рослин.
29. Хвороби декоративних рослин.
30. Шкідники рослин.

8. Методи та засоби діагностики успішності

Діагностика знань студентів під час навчального процесу здійснюється:

- 1) усних опитувань на семінарських заняттях;
- 2) письмових тестових завдань для проміжного і поточного контролю;
- 3) письмових модульних контрольних робіт;
- 4) іспиту.

9. Розподіл балів при оцінюванні знань студентів:

“відмінно” – відмінне виконання курсу;

“добре” – вище середнього рівня при виконанні курсу;

“задовільно” – виконання курсу відповідає мінімальним критеріям;

“незадовільно” – необхідне повторне перескладання.

10. Методичне забезпечення

1. Декоративні розсадники. Методичні рекомендації з курсового проектування Методична розробка / В.М. Маурер, Коцун Л.О. В.П. Войтюк, О.В. Кичилук, , І.І. Кузьмішина та ін. – Луцьк: Друк ППІ Іванюк В.П., 2010. – 66 с. Кузьмішина І.І.,
2. Декоративна дендрологія. Методичні рекомендації до лабораторних робіт / Коцун Л.О., С.Б. Ковалевський, В.П. Войтюк, О.В. Кичилук, , І.І. Кузьмішина, В.В. Андрєва. – Луцьк: Друк ППІ Іванюк В.П., 2010. – 36 с

11. Список джерел

Основні:

1. Базилевская Н.А. Интродукция растений / Базилевская Н.А. Базилевская. – Рига : Из-во Латв. Ун-та, 1982. – 103 с.
2. Баканова В.В. Цветочно-декоративные многолетники открытого грунта / В.В. Баканова. – К. : Наукова думка, 1984. – 149 с.
3. Гладкий Н.П. Декоративное цветоводство / Н.П. Гладкий. – Л. : Колос, 1977. – 240 с.
4. Декоративные растения открытого и закрытого грунта / [под общ. ред. А.М.Гродзинского]. – К. : Наук. Думка, 1985. – 664 с.
5. Заячук В. Я. Дендрологія : Голонасінні: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / В. Я. Заячук ; Український держ. лісотехнічний ун-т. – Л. : Камула, 2005. – 174 с.
6. Заячук В. Я. Дендрологія : Покритонасінні : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Я. Заячук ; Український держ. лісотехнічний ун-т. – Л. : Камула, 2004. – 408 с.
7. Колесников А.И. Декоративная дендрология / А.И. Колесников. – М. : Лесн. пром-сть, 1974. – 704 с.
8. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: Навч. Посіб. / О. А. Калініченко. – К. : Вища шк., 2003. – 199 с.: іл.
9. Садоводство и цветоводство / [под ред. В.В. Фаустова]. – М. : Колос, 1983. – 335 с.
10. Швиденко А. Й. Дендрологія : Підручник для студ. вищих навч. закл. / А. Й. Швиденко, О. М. Данілова. – Чернівці : Рута, 2003. – 384 с.

Додаткові:

11. Жирнов А.Д. Искусство паркостроения / А.Д. Жирнов. – Львов: Вища школа, 1977. – 208 с.

12. Заваденко К.М. Вид и видообразование / К.М. Заваденко. – Л.: Наука, 1968. – 404 с.
13. Искусство паркового пейзажа / И.А. Косаревский. – М.: Стройиздат, 1976. – 246 с.
14. Кохно Н.А., Курдюк А.М. Теоретическая основа и описи интродукции древесных растений в Украине / Н.А. Кохно, А.М. Курдюк. – К.: Наук.думка, 1994. – 181 с.
15. Кучерявий В.П. Особливості обрізування деревно-чагарникових рослин. Методичні вказівки / В.П. Кучерявий, М.П. Куриницька, Р.Б. Дудин. – Львів: УкрДЛТУ, 2003. – 60 с.
16. Лыпа А.Л. Ботанические сады на Украине / А.Л. Лыпа. – К.: Наук.думка, 1951. – 46 с.
17. Лыпа А.Л. Интродукция и акклиматизация древесных растений на Украине / А.Л. Лыпа. – К.: Вища школа, 1978. – 112 с.
18. Некрасов В.И. Основы семеноведения / В.И. Некрасов. – М.: Наука, 1973. – 279 с.
19. Романча Л.В. Озеленение села / Л.В. Романча. – Киев: Урожай, 1989. – 184 с.
20. Рубцов Л.И. Деревя і куші в ландшафтній архітектурі / Л.И. Рубцов. – К.: Будівельник, 1965. – 308 с.
21. Рубцов Л.И. Садово-парковый ландшафт / Л.И. Рубцов. – К.: Из-во АН УССР, 1956. – 123 с.
22. Саков С.Г., Риекста Д.А. Розы / С.Г. Саков, Д.А. Риекста. – Рига: Зинатне, 1973. – 359 с.
23. Справочник цветовода / [Сост. Н.П. Николаенко]. – М.: Колос, 1971. – 352 с.
24. Шулькина Т.В. Каменистые сады /ассортимент растений / Т.В. Шулькина /. – Л.: Наука, 1975. – 128 с.
25. Щербина А.А. Парки западных областей Украинской ССР / А.А. Щербина. – К.: Наук.думка, 1954. – 40 с.
26. Яременко Л.М., Лазицька Л.М. Однорічні квіти / Л.М. Яременко, Л.М. Лазицька. – К.: Урожай, 1972. – 176 с.

